



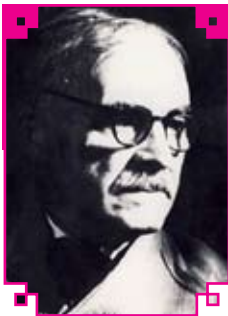
# MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

DIRECTOR: VASILE TODI

REDACTOR-ȘEF: ȘTEFAN TARJOC



actualitatea clasicilor

## DESPRE SCRITORII

În generația de azi, a celor ce mânjesc hîrtia și dizolvă cuvintele în multă salivă sentimentală, originalitatea s-ar dovedi cam greu. De la cei mai tradiționali pînă la cei care se complac în sineș subt denumire de moderni, actori banali ai unei sensibilități streine, nulitățile abundă. Literatura, stagnantă, e ca o gară de marfă în care vagoanele s-au oprit, și grînele putrede și fermentate irump din sacii spartți, și înămolesc terenul.

Pentru cîțiva scriitori justificați de un talent, de o dibăcie sau pornire, zac sute pe caldarîmul artei, întinși ca niște ciini ce-și caută-n blană puricii la soare. Lenea lor se mișcă lent, într-o zi, cu umbra lor culcată, din stînga la dreapta. Lumina le răsare pe sprîncene, și pînă seara le ajunge-n spinare. Acești țigani ai artei visează, se scarpină, oftează, sînt amorezați și cîntă...

Scrisul lor e ciunt. Fraza lor fără desen, fără ritm, fără asprimi și rotunjimi, tînjește, se-ntinde, zemoasă, sau se risipește ca praful. Niciodată nu s-a scris mai mult și totodată mai puțin. Povestitorul trece prin povestea lui cu căruța: nimic nu se vede, din ce atinge, că s-a strecurat prin mîna lui, care nu știe să apuce; totul curge ca să curgă. Poetul, beteag, se tîrăște din stih în stih pe burtă și oftează cu năsul în parfume pe care nu-i în stare să le evoce. Ei nu cunosc, bieții scriitori, o artă înăscută, înafară de literatură, o vigoare ce vine din pămînt, din aer, din cer, din sînge. Ei au citit și citesc, și după ce citesc se pun să scrie și ei - și iată de ce sunt scriitori. Sceptici din nerozie și orientalism, ei nu pot să priceapă viața, n-au pentru ea niciun sentiment, nu se pasionează, nu izbucnesc, nu se revoltă, nu urăsc, nu iubesc, nu vor, nu vād, nu știu. E o emasculare profundă, și de aceea scriitorii noștri și îmbătrînesc atît de iute.

**ROMÂNIA DE TOTDEAUNA...**  
"Fără minoră, căzută rușinos la examenul de capacitate în fața Europei. Aici ne-au adus politicienii ordinari, hoții improvizați astăzi în moralști, miniștrii care s-au vîndut o viață întreagă, deputații contrabandiști. Nu ne prăbușim nici de numărul dușmanului, nici de armamentul lui, boala o avem în suflet, e o epidemie înfricoșată de meningită morală."  
Octavian GOGA

Scriitorii aceștia, majoritatea, apreciază lucrurile cu toții într-un singur fel. Ei n-au nemulțumiri cerebrale. Citind și tocind aceeași autori, mulțumită căroră viază ca intelecti, ei și-au fabricat un calîp. Tot ce nu pot ei viri în forma lor, îi derutează, îi irită, îi jignește, îi ucide. Natura cu aceleași degete imaculate frămîntă și excrementul, deschide și buzele impalpabile ale florilor, desface și genele de argint ale stelelor albe. Scriitorul are mintea calică și strînsă ca o găleată. Scriitorii și-au ales ca specialitate natura superficială: ei pasc iarba, florile. Îndată ce inspirația vine dintr-altă parte

(continuare în pag. a 2-a) ➔

Tudor ARGHEZI



## Despre desăvârșire

Aceasta este desăvârșirea, să nu părăsești viața păcătoasă de teama pedepsei ca un rob, nici să îmbrățișezi virtutea în speranța obținerii unor recompense, ori asemenea negustorului dornic de afaceri și învoiei, ci renunțând chiar la acele nădăjduite să socotești că un singur lucru trebuie să te înspăimînte și anume acela de a pierde prietenia lui Dumnezeu și un singur lucru este de dorit și anume prietenia lui Dumnezeu, singura după părerea mea, prin care viața omului se desăvârșește.

✝ NICOLAE  
Mitropolitul Banatului

Poezii ai tuturor timpurilor

Alfred de MUSSET



## Cîntec

Sărmanei inimi slabe i-am spus: "Tu Nu crezi c-ajunge să iubești doar una? Și nu-ți dai seama că schimbând într-una, Îți pierzi în doruri fericirea? Nu?"

Ea mi-a răspuns: "N-ajunge, precum crezi; N-ajunge să iubești mereu tot una! Și nu-ți dai seama că schimbând într-una, Mai dulci plăceri trecute le-ntrezezi?"

Sărmanei inimi slabe i-am spus: "Tu N-ajunge cât ești tristă-ntotdeauna? Și nu-ți dai seama că schimbând într-una Iubita, noi dureri întâmpini? Nu?"

Ea mi-a răspuns: "N-ajunge, precum crezi; Tristețile n-ajung de totdeauna. Și nu-ți dai seama că schimbând într-una, Dăm farmec nou la vechi dureri? Nu vezi?"

## PĂRINȚII SUNT SINGURII SFINȚI PE CARE ÎI PUTEM ÎMBRĂȚIȘA

Ard mistuindu-se într-o perpetuă neodihnă existențială. Și mă așteaptă mereu, cu iubirea lor nevârstnică, în pridvorul casei; îmi mângâie hainele, din dorința de a scutura protector o floare de cireș coborâtă pe gulerul cămășii - vătămătoare parcă, pentru siguranța mea - și mângâierea lor posedă virtuți terapeutice atît senzoriale cît și metafizice. Îmi ascultă cu luare-aminte gîndurile, poftindu-mă fără vorbe, să mă las toropit de dragostea lor molcomă și desfătătoare. Bunii mei părinți!

În primăvara aceasta dezlănțuită în pomii grădinii, privindu-i, așezați pe banca din dreptul casei, ca doi luceferi osteniți de drum pe bolta vieții, mă gîn-



"Sunt răstigniți aceiași ingeri  
Între femeie și bărbat"

desc că și eu dacă aș fi fost zugrav și aș fi vrut să înfățișez pe pînză pe Philemon și Baucis, pe dînșii, pe părinții mei, mi i-aș fi ales de model. Ei sunt cei dintâi care m-au învățat punctele cardinale ale veșniciei și ale demnității și de atunci călătoresc fără teamă...

Nu știu de ce... ba știu, dar nu pot așeza în cutia cu cuvinte, dar în preajma lor, mă simt mereu „pe podium” și numai alături de dînșii, se răsfirează razele liniștii peste creștetul meu.

Părinții... Părinții sunt singurii sfinți pe care îi putem îmbrățișa.

(continuare în pag. a 2-a) ➔

Vasile TODI

ANUL XVII  
NR. 5 (207)

MAI  
FLORAR

Tel. 0721.935.392 Fax: 021.519.9551  
WWW.MAGAZINMR.RO MAGAZINMR@YAHOO.COM  
Revistă editată de Uniunea Jurnaliștilor din Banatul Istoric

ISSN:  
1453-2700

2011



## DESPRE SCRITORII

(urmare din pag. 1)

decît olfactivul lor, scriitorii sunt înspăimîntați. Ei bine, și florile culese de ei, cîntate de ei, se spurcă, se trivializează: o bună parte din frumusețea cea trandafirică a naturii au compromis-o nu reclamele comerciale împotriva cărora artiștii streini luptă în Societăți și Ligi, dar scriitorii, scriitorii mediocri, tîrla, imbecilii cei mai mulți ai peniței.

Literatura trebuie întinerită. Bineînțeles că fără individualități primenirea ei e cu neputință. Orișicum, o disciplină care să înceapă cu apa și săpunul și să termine cu munca pămîntului și cu meșteșugul, poate să perfecționeze aceste organisme, elementare și proaste.

Trebuiește întinerită mințea scăzută și ramolită a epocii noastre literare. Trebuiește înjugați la viață domni scriitorii, și purtați energic, în numele artei care-i ignoră, pe brazdele mari ale lumii. Pînă ce nu-și vor rupe genunchii, nu-și vor beli fruntea de pămînt și piatră, pînă ce nu-și vor îngropa picioarele în țărînă, ei nu vor putea înțelege, din cafelea și berărie, unde se confundă cu chelnerii adormiți pe picioare, nici viața și nici arta.

Cu încetul sufletul lor se va lărge, se va face încăpător și luminos. Ei vor ști să prețuiască amănunțit darurile de cuvinte și de idei pe care ajung să le merite, aruncate înaintea lor, gratuit, ca niște mărgăritare. Ei vor înțelege idealismul veșnic și universal al naturii, pe care un gîndac ciugulitor în umezeală îl simte și-l trăiește mai bine ca un scriitor.

Și dacă nu vor putea realiza arta și literatura pentru care nimeni nu se alege singur, ei vor merita strîngerea de mînă, francă și omenească, a aceluia care o înfăptuiește împotriva tuturor, cu pasiunea, iubirea și idealismul lui...

## NOI VREM PĂMÂNT!!!

**D**in vremea lui Burebista, ba poate și mai demult pe aceste meleaguri rod-nice, țărani au vrut pămînt. În 1907, la finele celor două războaie mondiale, la toate răscoalele, se auzea același dor, aceeași cerere, ba și după 1989... dar țărani au primit pămînt, însă fără mijloace de producție (tractoare și mașini agricole). Astfel s-a ajuns ca pămîntul țării mînos să fie nelucrat și noi să importăm peste 70% din necesarul de hrană, în timp ce Polonia exportă produse agricole de peste 13 miliarde euro.

Criza mondială alimentară bate la ușă și noi nu ne-am trezit încă!!!

Vin nordicii, vin arabii, vin chinezii... să ne ia pămîntul cu jașca și noi dormim. De ce?

Produsele agricole vor fi mai căutate ca aurul, ca uraniul, ca titanul.

Oare nu realizăm că lucrînd pămîntul vom avea de toate... și animale... și fabrici de produse agroalimentare... și de tractoare... și locuri de muncă... și mîncare... și băutură... poate nici nu știți că avem printre primele trei ape minerale din Europa și printre primele zece din lume...

Din Antichitate pămîntul negru (cernoziom ciocolatiu) era vestit în lume. Aici s-au născut și primele zeități numite FEȚI DIVINI, Apollo și Artemis. Noi ce facem cu așa pămînt roditor... îl dăm altora și noi să-l lucrăm ca sclavi, pardon... zilieri. Vom face la fel, cum am făcut cu pădurile, cu petrolul, cu gazele, cu apa etc... Sper să ne trezim... BUNĂ DIMINEAȚA!!!

Dr. ec. Tarjoc ȘTEFAN

(urmare din numărul trecut)

## JURNALISMUL – O MESERIE „FLOU”?

**C**u deosebire comercializarea imaginii face ravagii. Flatând, spunem, gustul jos și seducând prin cultivarea plăcerii, mass-media livrează în flux producții escapiste, cîștigate, imagini emblematice (îndeosebi din lumea frivolă a starurilor), în fine, produce dezinteres pentru viața publică, fiind, s-a spus, o sursă majoră de pasivitate. Mașinăria people face comerț cu emoții și sentimente încurajînd voyeurismul publicului, generînd efecte uniformizatoare, evazioniste. Star-systemul propune „domnia mercantilă a VIP-urilor” și face din starizare o nouă mitologie. Celebritatea acestor personalități „glamour” le transformă, în febrilul context publicitar, în modele de identificare (atitudini, roluri), de mare succes în imageria publică. Imaginea publicitară, prin supraexpunere, beneficiază de „aură mediatică” (A. Rouillé) și creează iluzia proximității. Publicizarea vieții acestor staruri (Lady Di, de pildă) întreține o copleșitoare emoție colectivă, chiar la scara planetei. Și, prin marketing inteligent, aduce câștiguri fabuloase. Iată, cameleonica Madonna, suspectată că ar fi „jucăria producătorilor”, la peste 50 de ani, caută „mijloace proaspete de exprimare”, „maleabila regină a pop-ului” virînd spre hip-hop-ul urban. Certamente, astfel de starlete modelate, chiar mituri sezoniere fiind produc, prin imperialismul imaginilor, admirație imitativă. Este vorba despre o identitate de piață, cum spunea Douglas Kellner, la interferența dintre nevoia de divertisment și calitatea de consumator, conducînd la o nivelare identitară. Fiindcă starizarea, manipulînd cererea de consum propune suporturi de identificare, convingătoare prin pretinse avantaje simbolice și sociale, preluînd fără filtru critic valori, roluri, comportamente etc. Mai mult, astfel de exemple de identificare întrețin sentimentul apartenenței printr-o periculoasă imagine utopică (model comportamental de succes, notorietate, look, vestimentație) făcînd legătura dintre imaginea unui produs și persoană; astfel, mutația identitară pare cu puțință cîtă vreme statutul identitar cade sub vraja aparențelor (aspect exterior, imagine, stil). Pînă la urmă, funcția publicității este de a prezenta / a impune un stil de viață și un ansamblu de valori dezirabile, motivante, consumul avînd un rol integrator, insertiv și definind identitar persoana-client. Totuși, peste consecințele escapiste ale media (Joseph Klapper) nu putem trece. Invazia culturii media, creînd un univers fantasmatic, conduce la „derealizare”; abstragerea din cotidian se însoțește cu idealizarea (stimularea imaginației, împliniri fictive, satisfacții compensatorii) dar și dezangajarea celui atras de „a trăi prin procură”, cum spunea G. Derville (izolare, frustrare, alienare, indiferență). Încît mixajul informație / divertisment (infotainment) accentuează funcția (disfuncția, de fapt) evazionistă, cu rol de narcotic social al media, stimulînd – observa E. Morin în Les Stars (1957) – o trăire simultană în două planuri, real și imaginar. Recompunînd imaginarul, fie și cu „materiale arhaice”, cultura publicitară, acum globalizată, a devenit, din păcate, discursul predominant, confirmînd o veche constatare, formulată implacabil-tezist de Alex Mucchielli: „comunicarea înseamnă influență”. Altfel spus, influențarea este fenomenul fundamental al comunicării. Fiindcă pledînd pentru o „teorie integrată” a comunicării, reputatul specialist conchidea că orice comunicare este o încercare de a influența. Ceea ce publicultura, animată de vectorul publicitar, o confirmă din plin.

Prof. univ. dr. Adrian Dinu RACHIERU

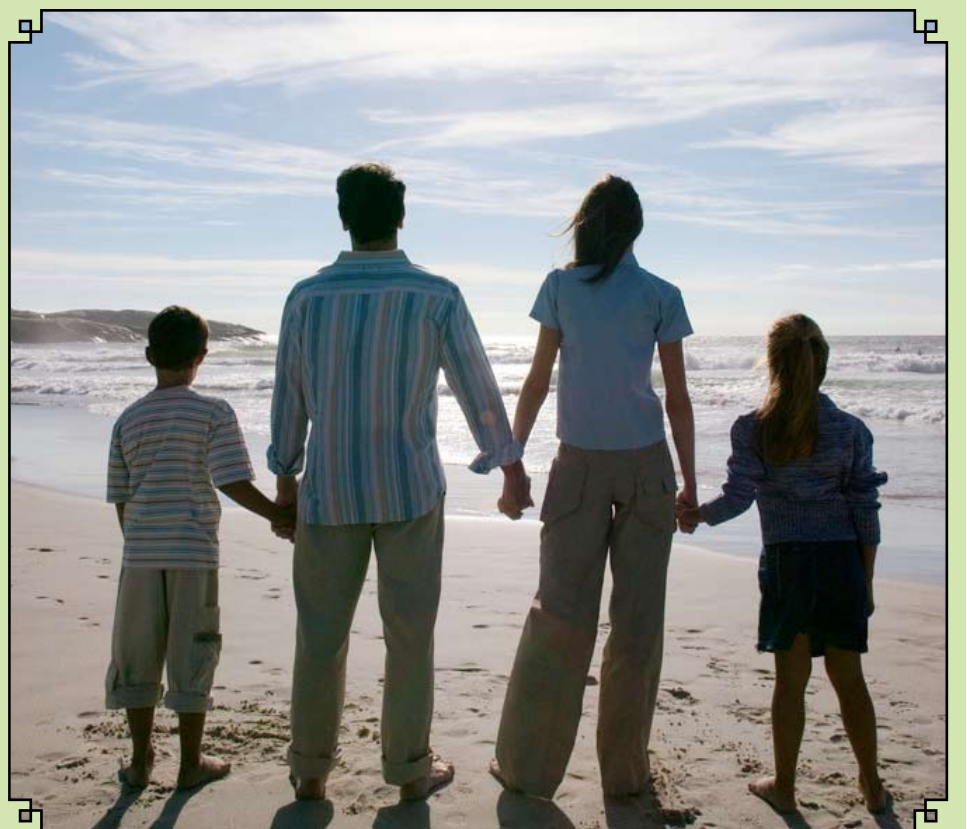
(urmare din pag. 1)

PĂRINȚII SUNT SINGURII SFINȚI  
PE CARE ÎI PUTEM ÎMBRĂȚIȘA

În învățăturile sale despre părinți și copii, părintele Arsenie Boca, observa că Tatăl Nostru e jumătate o rugăciune a copiilor către Părinte. E rugăciunea și cererea pe care orice copil i-ar putea-o face tatălui său. Parafrazîndu-l pe același Părinte, voi spune că singura bucurie ce nu dezamăgește dintre dezamăgitoare-

le bucurii ale oamenilor, e aceea de a ține la piept pe părintele tău, îmbujorat la față de un sânge care să fie al tău, care să-ți zâmbească cu cea dintâi străfulgerare a ochilor, care să-ți șoptească numele, să te facă să mai descoperi o dată duișia pierdută a celei dintâi pruncii.

Întrebat fiind care sunt datorii copiilor față de părinți după învățătura Sfintei Scripturi, Ava Cleopa spunea: „Să se supună părinților, să asculte învățăturile părinților, să îngrijească pe părinții lor, să cinstească și să veselească inima lor, căci copiii ascultători vor fi binecuvîntați. Nu vi se pare că aceste sfaturi sunt pietrele dintâi pe drumul ce duce spre Poarta Raiului?”





Din oglinda timpului

## CEAHLĂUL SE FĂCUSE OM

Mă aflam în trecere prin Sibiu în una din zilele anului în care, în Capitală, și poate și în alte puncte ale țării, cămășile verzi, cu diagonală, clădeau în piețele publice ruguri ale urii împotriva paginii scrise, împotriva duhului culturii.

Își dogoreau cercul de mutre, de măști de Sabat, își dogoreau etichetele ucigașe la pălăriaia flăcărilor ce suiau în vârtejuri încolăcite, șerpini de foc, pagini de cărți sfîșiate în dinții materiali.

În rapidă și dansată înălțare către cenușe știam că pe dreptunghiurile, pe pătratele de hîrtie înflăcărâte se pîrjoleau duhurile, ființele abstracte, lumile epopeei sadoveniene, corul mut al dramaticii, celei de a doua treceri din viață.

Toate acestea mi s-au prăbușit năvălitate în memorie cînd l-am văzut pe clăditorul acelor lumi date holocaustului ce-l văzusem în zilele veacului acesta socotit al „progresului”.

Ieșeam din hotelul Bulevard, din Sibiu cînd, într-un fel de seră, unde se țineau mari oleandri și plante exotice, pe unul din fotografiile împletite, l-am văzut, stînd într-o încremenire bazaltică, absent, nepăsător la viața dimprejur.

M-am oprit la trei pași, șoptind, aproape interzis:

– Maestre !

A întors privirea către mine. I-au clipit pleoapele a recunoaștere. A întors iarăși capul. Se uita către neunde... Era mai mult decît retragerile-i domoale de cuvinte. Cu o mîna aeriană mi-a făcut semn către un fotoliu de împletitură alăturat. – Șazi !

M-am așezat. Am tăcut, gîndind că dacă aș vorbi aș pune nefericita întrebare : Ce mai faceți ? Pe măsura cîtorva mișcări ale acului secundar pe ceasornic, totul era încremenit. Nu treceau pași. Oleandrii, palmele plantelor, aerul părea de piatră. Fără să-l întreb, privindu-i fața de o nespūsă silă încremenită, am simțit totuși că m-ar căuta cu auzul. Am bănuțit că poate ar vrea totuși să-mi spună; am șoptit:

– Da, maestre !

– E silă mare în lume.

Nu izbuteam să închei un gînd, o vorbire să răspundă cuvintelor lui silnice. Mi-a venit în gînd, ca o neînțeleasă citare automată: „voir et entendre mentir et en core etre trăite d'imbecile parce que Von supporte ce mensonge, parce que Von supporte les injures, Vhumiliation, que Von n'ose pas declarer nettement que Von este du cote des gens honnetes et libres, et mentir soi-meme et sou-rire; tout cela pour une bouchee de pain, pour un foyer, pour le moindre petit rang volant un liard, – non, on ne peut plu£ vivre ainsi!”...



Am rămas apărut de clipă. Nu am adăugat că ceea ce spuseseam e un citat din nuvela „L'homme à Tetui” de Cehov. Mă stăpînea gîndul că poate îl mira ce-i spuseseam cu voce înceată. Sau credeam că nu a luat în seamă, sau că n-auzise.

– Sînt asemenea vremi...

După încă o scurtă tăcere, l-am auzit:

– Mama dumitale, era franțuzoaică. Am cunoscut-o.

– Era să-l iscodesc... despre ce anume vorbeai. Dar a continuat:

– Am să plec...

Era să întreb, fără rost: unde ?

– Am să plec în altă parte, peste hotărâ!

L-am privit îndelung, apoi m-am hotărît să-l înfrunt. Mă temeai să nu creadă că încerc să vorbesc ca să mă aflu în treabă, că-mi îngădui să mă strecor în rosturile și gîndurile sale. Totuși am spus:

– Să-mi fie iertat maestre !

Nu a mișcat nici o fibră pe chip; dar simțeam că mă aude. Am început împins de durerea clipei să recit versuri din poemul „Ceahlăul se făcuse om” scris odată, dedicat omului ce-l asemuiam Ceahlăului :

„Eu am văzut Ceahlăul umblînd prin veacul nostru; Și ne privea prin neguri în inimă Ceahlăul, își înălța făptura peste tărîmuri scumpe crescîndu-ne iubirea din marea lui iubire. Din necuprînsă vreme se înalța pe țară Și măsura cu umbra veleat, pămînt și oameni; îmbătrînea de asemeni, întinerind prin veacuri. Și iată, cum la o răs\_pîntie de timp Ceahlăul se făcuse om Și a pornit ca să străbată Țara.

Păstrase fruntea lui ceva din gravitatea uriașului de piatră? Din răsăriturile ce lentămpinase îi colorase fruntea cu lumină;

Trecea adesea printre oameni cu creștetul înconjurat De nori, de fulgere, de crunte orcane Ca uriașul de piatră

Dar el veghea norodul de la poale Porînd cu el în pas spre noi destine.

L-am privit îndelung. L-am auzit spunînd parcă mai mult în sine. L-am auzit însă:

– Da, dar el era de piatră.

Nu îmi mai amintesc, dacă a mai fost cuvînt, privire către mine. Am plecat. Am auzit că Ceahlăul a rămas pe talpa lui de piatră... Au venit și l-au dus prieteni, undeva mai la nord, unde pîraiele în trepte călătoresc săgeți de păstrăvi.

Radu BOUREANU



## ULCIORUL

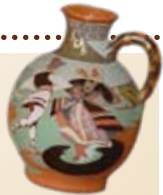
Rămâi să mai ciocnim o cupă  
La hanul vechi de pe coclauri,  
Căci pentr-un vin și pentru tine  
Mai am în sân trei pungi cu aur.  
Rămâi să ne-alungăm tristețea  
Și setea fără de-alinare  
Cu vinul negru de la hanul  
Din valea umbrelor fugare!

Știi tu, frumoaso, că ulciorul  
Din care bei înfrigorată  
E făurit din taina sfîntă,  
Din taina unui trup de fată?  
L-a făurit cândva olarul,  
Cel inspirat de duhul rău,  
Din taina unui trup de fată  
Frumos și cald ca trupul tău.

Înmiresmează-te, frumoaso,  
Ca pe-un altar de mirodenii  
Cînd zarea-i plină de albastru,  
Cînd lumea-i plină de vedenii  
Și-atît cât darurile noastre  
Mai au pe margini bucurii,  
Căci mâine în zadar vei bate  
La porți de suflete pustii.

Că mâine-om putezi-n morminte  
Uitați nepomeniți de nime,  
Căci mâine vor veni olarii  
Să fure lut din țintirime.  
Și trupul tău care mi-e astăzi  
Cel mai iubit dintre limanuri  
Va fi un biet ulciur din care  
Vor bea drumeții pe la hanuri.

Omar KHAIYAM



## MUȘATISME

Era atît de zgîrcit, încît, noaptea, lătra în curte ca să facă economie de cîne.  
Unii trăiesc gratis, alții degeaba.  
Bănuitorul se trezește înaintea ceasului deșteptător, ca să-l controleze dacă sună exact.  
În fiecare zi de primăvară cînd vin rîndunelele, pesimistul fredonează “vezi rîndunelele se duc”.

Marele cusur al femeilor este că te iubesc, totdeauna, cînd ai altceva de făcut.  
Nu sunt sensibil la frig. Chiar și gerul mă lasă rece.  
E frumos să fii bun, dar trebuie să fii și bun la ceva.  
Numai după invidia altora îți dai seama de propria ta valoare.  
Dragostea... Bătăi de inimă pentru dureri de cap. Sentimentul care vine în galop și dispăre în vârful picioarelor.

O plantă care provoacă insomnii unora: laurii altora.  
Gloria, cînd moare, nu face testament în favoarea nimănui.  
În ziua victoriei, nu uita să-ți amintești și de înfrîngerile anterioare.  
Nu gloria este efemeră, ci numai cei ce o au.  
Poți să fii într-o ureche și totuși foarte serios la treabă: dacă ești ac.  
Noaptea, viteza gîndului circulă în “ani-întuneric”.  
Și dacă ai chelit, ce? Parcă pe lumea asta nu sunt și vulturi pleșuvi?  
Focul sacru nu se aprinde cu chibrituri.

Tudor MUȘATESCU



## Amintiri cu scriitori, amintiri cu actori, amintiri cu prieteni...

*Trecând zilele trecute pe bulevardul Bălcescu, prin dreptul restaurantului "Pescarul" mi-am amintit că blocul acela a aparținut unui notoriu politician român, din perioada interbelică, numit Garoflid, mare proprietar de vii, din care se recolta celebra «Grasă Garoflid», foarte căutată și băută în epocă. Pe locul restaurantului «Pescarul» era magazinul său de vinuri, de unde se aprovizionau bodegile din jur: «Răcaru», «Terasa rustică», «Zori de zi». Printre altele, aici găseai crap la proșap și pui de țară, la frigare. Eu n-am apucat, eram mic, dar știu de la maestrul Ion Lucian, care stă în zonă. Apropo de domnul Lucian, nenea Miki este unul dintre actorii căruia eu nu-i spun bună ziua. Ci: sărut mâna! Fiindcă este un actor de Oscar, latifundiar de talent și boier din naștere.*

*Mai târziu, când am devenit om de televiziune, am poposit și eu prin locanțele rămase în funcție. Perioada este cea de după vodelul din decembrie '89. Astăzi vreau să vă povestesc, despre niște vorbe cu sclipici, spuse la masă de mai mulți artiști prieteni.*

*De la maestrul Fănuș Neagu, am aflat că viața e ca o frapieră: te uiți cum se topește gheața!*

*Îi voi cita pe acești artiști minunați și vorbele lor, zburătoare, așa cum trec ei acum, prin amintirile mele.*

Dan MIHĂESCU



**Cristina Stamate:** Dragă, nu știu cum îl apreciați voi, dar eu m-am avut bine cu domnul Ion Iliescu. L-am ascuns în '78, când îl căuta Securitatea, l-am ascuns în '90, când îl căutau minerii și o să-l ascund ori de câte ori, o să fie nevoie...

**Jean Constantin**

**«Marele blond»:** Ce timpuri ciudate, băieți. Înainte mâncam iaurt, ca să strângem bani de mașină. Acum vindem mașina, ca să strângem bani de iaurt.

**Ștefan Bănică, seniorul «Laleaua neagră»:** la inaugurarea unui local de fițe, cu o cupă de șampanie în mână: Dacă ne vede cineva de la ziare, o să scrie că noi am început deja șampania agricolă de primăvară!

**Dem Rădulescu «Bibanu»** (apropro de politicieni): Nu știu ce să zic. Cu ăia era rău, cu ăștia nu e bine!

**Ion Lucian „Nenea Miki”:** La noi, tenisul a devenit sport de protocol. Se joacă la cel mai înalt nivel. Partide de dublu, marele șmen. Pardon, marele șlem!

**Alexandru Arșinel „Sandu”:** Mă gândeam că, noi ăștia, satiricii, suntem totuși iubiți. După moarte...

**Dorel Vișan:** (apropro de seniorii din parlament): Se zice că cine n-are bătrâni, să-i cumpere. ăștia sunt cumpărați, toți!

**Sebastian Papaiani „Bică”:** Eu dacă ași fi sculptor, i-aș face o statuie Loredanei Groza. Bust, să zică lumea: „Mă, ce bust frumos, are bustul ăsta!”



**Ernest Maftei „Bădia”:** Voi ați observat, flăcăi, câte fete mici, nu mai vor să fie fete mari?

**Mihai Maximilian „Puișor”** (scriitor, către mine): Dane, te invidiez că ai avut succes la balerine. Te-am văzut cu balerine de clasic, de modern, de salon... De caracter, nu!



**Nicu Constantin „Optinova”:** Cum e mă, proverbul ăla cu cine se scoală de dimineață, departe ajunge? Eu aș vrea să mă scol direct departe!

**Rodica Popescu-Bitănescu:** Auziți, dragă, am fost la un dentist și m-a prevenit că trebuie să-mi facă o extracție foarte

dureroasă. I-am zis că mai repede suport să fac un copil, iar el mi-a cerut să mă hotărâsc rapid, ca să știe cum să așeze scaunul!

**Ștefan Tapalagă:** Un mare cunoscător mi-a spus că nu există vin prost, decât la primul pahar.

**Radu Beligan:** După 60 de ani, când vezi o femeie goală, ți-e frică să nu răcească.

**Florin Piersic** (în replică): Și la 70 de ani, te poți duce la femei. Dacă e ocupat la bărbați...

**Dr. Petre Bărbulescu „Conți”** umorist: Nevastă-mea e neagră se supărare, că am lipsit o noapte de acasă. Noaptea de marți spre sâmbătă...



**Horia Șerbănescu „Nea Horică”:** Ca să trăiți mult, trebuie să muriți de râs, în fiecare zi!

**Radu Zaharescu** (după ce i s-a furat mașina): Poliția era pe când nu se vedea, azi o vedem și nu e!

**Doina Andronache „Doinița”** (fosta mea soție, prezentându-mă actualului ei soț): Faceți cunoștință, fostul meu soț, actualul meu soț și la viitorul mă mai gândesc!

**Mircea Crișan „Grasu”** (după ce a transfigit în RFG, la Radio Europa Liberă) M-am întâlnit la Munchen cu maestrul emerit al sportului Mihai Flamaropol. Mare antrenor. El m-a învățat și pe mine cum să fug, ca să pot să respir!

**Vasile Muraru** (povestind cum a fost invitat Nae Lăzărescu, în cabina piloților, în avionul de Tel Aviv): A fost acolo, un dialog între un zburător și o zburătoare!



**Vasile Veselovschi** (despre o cântăreață care mă tot săcăia s-o iau într-o emisiune): Să știi, Dane, că fata are o voce cu care poate să tacă, foarte frumos!



**Nae Lăzărescu:** Ce îmi place mie la televizor, e că una vezi și alta auzi!

**George Ivașcu:** Domne', la femei e exact ca la locurile de parcare. Alea bune sunt ocupate, alea libere, sunt proaste.

**Marin Moraru:** Eu nu pot să sufăr când aud colegi ai mei, actori, vaitându-se că din această profesie nu te poți îmbogăți. Ba da, la Hollywood!

**Vasilica Tastaman**

(după ce a revenit din Suedia): Eu recunosc, că atunci, când m-am măritat prima oară, n-am fost fată mare. Acuma sunt!

**Dumitru Rucăreanu „Titică”:** Berea e bună dimineața, ca mama!

**Horățiu Mălăe:** „Mălă”

Singurul avantaj al burlacului e că poate să se dea noaptea jos din pat, pe ambele părți!



Am lăsat anume la final seara în care, la restaurantul „Da Vinci”, Ștefan Iordache a recitat cum numai el știa s-o facă, o „Laudă apei” după Armand Gouffe:

*Plouă, plouă în sfârșit!*

*Și apoi via cea stricată*

*O să fie îndreptată,  
Căci pogonul e stropit.  
Să cântăm cu bucurie  
Apa, ce-i un dar divin,  
Căci prin ea vom bea din vie  
Vinul nou și vechiul vin.  
Tot din apă s-au făcut  
Și potopul, o știm bine,  
Dar îndată după sine  
Oare via n-a crescut?  
Asta, lumea toată o știe,  
Să uităm deci orice chin  
Și să bem cu bucurie  
Vinul nou și vechiul vin.  
Dar știți ce? Eu mă usuc  
Cântând apa cea curată,  
Ia-mi dați cana plină-ndată,  
Cu licoare de butuc  
Și cu toți să cântăm imnul:  
„Vivat apa-n veci, amin!  
Căci ea face să bem vinul,  
Vinul nou și vechiul vin...”*

*Punct! Ce mai pot spune eu, altceva, într-un asemenea anturaj?...*







## Domnul Sorin MUNTEANU, directorul stațiunii Buziaș, a fost ales „Managerul Anului 2010” din județul Timiș



„În dulcea lună Mai când dulci și calde raze / în soare se coboară și totul înviază”, cum spunea Negruzzi, în sala de conferință a hotelului Parc din Buziaș, în prezența Senatului Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, a avut loc Gala de decernare a premiilor anuale ale Uniunii. Cu acest prilej, domnului Sorin MUNTEANU (foto dreapta), i-a fost conferit titlul de „Managerul Anului 2010”, din jud. Timiș. Festivitatea a fost deschisă de domnișoara Ana-Maria COTOȘPAN (foto stânga), secretar al Uniunii. Publicăm în acest număr al revistei, discursul președintelui Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, domnul Vasile TODI, cum și prezentarea făcută directorului nostru.

Grațian NEAMȚU



11 mai 2011

### Distinși membri ai Senatului Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, Merituoși laureați, Doamnelor și domnilor,

Într-o țară aflată într-o perpetuă vânzoleală în căutarea drumului spre izbăvire, într-o țară numită când a lui Cremene, când a lui Papură-Vodă, vanghelizată și dughenizată deopotrivă, în care politicieni de bacșișuri mari, transformă orice întrunire într-o Cloaca Maxima - canalul pestilențial în care se colectau mizeriile Cetății Eterne, o astfel de sărbătoare, poate părea unui rătăcit, anacronică. Numai că aici nimeni nu e rătăcit. Toți cei prezenți, sunteți oaspeți veniți la invitația Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric; goști cu care ne fălim, rugându-vă să ne povestiți adunarea, că veți avea ce povesti; fiindcă astăzi, aici, la Buziaș, vor fi premiați oameni din Țara Banatului; primii dintre cei dintâi!

Oameni buni, înainte de a purcede pe drumul cu premii, aș vrea să vă asigur, atât pe dumneavoastră cititorii noștri, veniți din patru județe, la această sărbătoare a sufletului, cât și pe distinșii membri ai Senatului Uniunii, că noi, jurnaliștii Uniunii, păstrându-ne promisiunea din începuturi, nu edităm gazete pentru a amuza și distra și nici nu vom încredința vreodată tiparului reviste ce-ar scoate în evidență trivialul, ci vom rămâne statornici convingerii noastre. Și convingerea noastră este că menirea unui jurnalist adevărat, este aceea de a informa, de a reflecta, de a arăta primejdiile și oportunitățile, de a modela și educa chiar cu riscul de a supăra câteodată opinia publică. Conștienți că



La invitația Senatului Uniunii, Preacucerul Părinte Constantin TĂRZIU a venit de la Paris, pentru a conferi domnului Sorin MUNTEANU, directorul stațiunii Buziaș, titlul de „Manager al anului 2010” din jud. Timiș.

presa trebuie să fie, cum spunea Kennedy, păstrătorul conștiinței naționale, vom continua să oferim cititorilor, informații corecte. „Vremile trec și se schimbă și noi odată cu ele” sună un vers hexametric atribuit lui Lothar I, nepotul lui Carol cel Mare, împăratul germanic al Occidentului. Eu cred că nimic nu se schimbă, atâta vreme cât jurnaliștii rămân oameni. Altminteri, vom ajunge să ne mântuim de mass-media care este - cum

zicea Părintele Rafail Noica - „împotriva Bisericii Ortodoxe”. Și feciorul marelui Noica, întors în țară după 38 de ani de pribegie, aidoma slăbănogului din Evanghelie, știa ce spune, căci cuvântul folosit cu nechibzuință poate transforma poporul acesta creștin de la Sfântul Andrei și până acum - într-o Sodomă și Gomoră.



Domnul Sorin MUNTEANU, felicitat de președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, domnul Vasile TODI.

Sorin Munteanu este un om care a redat stațiunii în care ne aflăm, demnitatea de odinioară. Dovadă sala în care ne desfășurăm Gala. Înainte de a-l ruga pe Preacucerul Părinte Constantin Tărziiu, parohul Bisericii Ortodoxe din Paris să-i înmâneze premiul binemeritat, vreau să îl asigur, că în relația cu dânsul, pentru noi, înțelesul cuvântului recunoștință, nu va fi niciodată o noțiune vagă. El este omul care a determinat, prin omenia sa aleasă, conducerea Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, să accepte Buziașul ca loc pentru Gala Premiilor anuale. Doamnelor și domnilor, se acordă titlul de „Manager al Anului 2010” cu placheta de onoare, domnului Sorin MUNTEANU, directorul stațiunii Buziaș.



Laureații alături de conducerea Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric - 11 mai 2011.





## Buziașul pentru oaspeții noștri

Buziașul, devenit oraș la începutul anului 1956, este situat în partea de sud-vest a țării, în Câmpia Banatului, la poalele nord-vestice ale Dealului Silașiu, pe cursul inferior al pârâului Valea Salciei, în Depresiunea Buziașului, la o distanță de 25 km (pe DJ 592) și 28 km (pe cale ferată) față de Lugoj și de 34 km (pe DJ 592) și 37 km (pe cale ferată) față de Timișoara.

Declarat localitate balneară încă din anul 1819, orașul propriu-zis se desfășoară pe terasa superioară a Timișului, la contactul dintre Câmpia Banatului de Est și dealurile bănățene – Dealul Silașiu, în partea de sud-est a celui mai mare județ al țării, județul Timiș (8.678 km<sup>2</sup> suprafață sau 3,6% din teritoriul României).

Apele minerale ocupă un loc foarte important, dat fiind rolul lor în dezvoltarea social-economică a orașului – stațiune Buziaș.

Caracteristicile bioclimatice arată că numărul mediu de zile cu confort termic în luna iulie, la amiază, este de 9, iar cel de zile cu inconfort prin încălzire este de 10. Indicele de stres bioclimatic cutanat mediu anual este de 12, cu lunile martie, aprilie, octombrie și noiembrie relaxante. Stresul bioclimatic pulmonar mediu anual consemnează indicele de 28, lunile liniștite fiind aprilie, octombrie și noiembrie. Indicele de stres bioclimatic total mediu anual fiind de 40, definește bioclimatul stațiunii ca sedativ, de crutare, cu unele nuanțe de excitare.

PUBLICITATE



- ✓ Relaxare la orice/fiecare sfârșit de săptămână
- ✓ Stare de bine, stare de normalitate
- ✓ Generator alternativ de energie pentru întreaga săptămână

## CURA DE WELLNESS PENTRU WEEK-END COMPLEX HOTELIER PARC\*\*\*

**245 lei/persoană/pachet**

### SERVICIILE HOTELIERE INCLUSE ÎN PACHET:

- ❖ 2 nopți cazare cu mic dejun tip buffet
- ❖ masă în cont
- ❖ pachet wellness

### PACHETUL DE WELLNESS CUPRINDE:

- ❖ piscină și saună
- ❖ acces în sala de fitness

### LA CERERE OFERIM:

- ❖ dejun – 30 ron/persoană/zi
- ❖ proceduri suplimentare

### MENTIUNI:

- ✓ onorarea solicitărilor se face în limita camerelor disponibile
- ✓ procedurile se fac în zilele de vineri și/sau sâmbătă
- ✓ pachetul de servicii are TVA inclus
- ✓ taxa de stațiune, de 3 ron/persoană, se achită la recepție
- ✓ pachet pentru regim de single: **285 ron/pachet**

### INFORMAȚII SUPPLEMENTARE ȘI REZERVĂRI:

Telefon: 0256/321.320  
Fax: 0256/321.581  
GSM : 0755.080.094

E-mail: rezervari@buzias.ro sau statiunemarketing@buzias.ro

## O SAPTĂMÂNĂ LA BUZIAȘ! HOTEL PARC\*\*\*

**845 LEI/PERSOANĂ/PACHET**

### PACHETUL INCLUDE URMĂTOARELE SERVICII HOTELIERE:

- ✓ CAZARE ÎN CAMERĂ DUBLĂ /SINGLE CU MIC DEJUN BUFFET ..... 6 NOPTI
- ✓ DEJUN ȘI CINĂ ÎN SISTEM FIȘĂ ÎN ..... 6 ZILE
- ✓ TRATAMENT LA ALEGERE ..... 5 ZILE

- ❖ PENTRU CONSULTAȚIA MEDICALĂ SE PERCEPE UN TARIF DE 20 LEI/PERSOANĂ ÎN CAZ CĂ NU ESTE PREZENTAT BILETUL DE TRIMITERE DE LA MEDICUL DE FAMILIE.
- ❖ GRUPE DE AFECȚIUNI CE SE POT TRATA: cardiovasculare, digestive, circulatorii, neurologice.

### MENTIUNI:

- ✓ Zilele de intrare sunt duminica sau luni dimineața, pentru a avea continuitate la procedurile de tratament.
- ✓ Pachetul de servicii poate fi oferit și pentru 12 și respectiv 18 zile.
- ✓ Solicitățile se confirmă în limita locurilor disponibile.
- ✓ Baza de tratament vă pune la dispoziție: jacuzzi, duș subacval, hidroterapie, masaj terapeutic, de relaxare, de tonifiere, kinetoterapie, saună, fizioterapie, aplicații locale cu ceară de albine, terapie manuală, drenaj limfatic, băi galvanice.
- ✓ Oferim pachetul și în regim de single. VALOARE PACHET 965 LEI.
- ✓ La cerere putem oferi pachetul în regim de demipensiune. VALOARE PACHET 725 LEI, respectiv 845 LEI în regim de single.
- ✓ Oferim pachetul pentru cazare cu mic dejun inclus + tratament la tariful de 605 LEI/pers respectiv 725LEI în regim de single.
- ✓ Acces în sala de fitness GRATUIT.
- ✓ ACCES ÎN PISCINA HOTELULUI, TARIF DE 70 LEI/PERSOANĂ
- ✓ Accesul în piscină este inclus în pachet NUMAI dacă nu se optează pentru alte proceduri de tratament.
- ✓ Taxa de stațiune 2,5 LEI/persoană.
- ✓ Pentru informații suplimentare și rezervări:
  - Telefon recepție hotel 0256.321.320 sau 0755.080.094
  - E- mail rezervari@buzias.ro; statiunemarketing@buzias.ro
  - www.buzias.ro

**OFERTA ESTE VALABILĂ ÎN PERIOADA  
15 IANUARIE - 15 DECEMBRIE 2011**





## Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”

Constantin NOICA

În această vară, Preacuviosul Părinte Arhimandrit Arsenie Papacioc va împlini 97 de ani. Este considerat cel mai mare duhovnic român în viață. A făcut parte din “generația de aur” a teologilor români, a fost prigonit și închis de comuniști. A stat în pustie cu părintele Cleopa. Dacă există astăzi - călugări sau mireni - care trăiesc pe pământ ca în cer, atunci Preacuvioșia Sa este fără de tăgadă unul dintr-înșii. Acest Om a trăit „cel mai întunecos aspect al existenței omului, dezvăluit de al doilea mileniu al istoriei, scurs de la lansarea pe pământ a legii iubirii dintre semeni”. Pentru omenia cu care ne-a primit, pe mine și feciorul meu, într-un trecător ceas al verii, îi mulțumim cu fiască dragoste, încă o dată.

Vasile TODI

Preacuvioase Părinte Arsenie, primindu-mă astăzi împreună cu fiul meu Alexandru într-o chilie mai caldă decât cel mai bogat palat, vă întreb cu lumească curiozitate dacă dumneavoastră aparțineți prin naștere prea chinuitului Neam Aromân? Și vă întreb din două motive, din care unul ar fi acela că dacă sunteți aromân atunci bucuria noastră vă alătură celorlalte patru mari personalități pe care neamul aromânilor le-a dăruit creștinismului și anume: Maica Tereza, uluitorul erudit Scrima și patriarhul Athenagoras.



Daruri pentru fratele Alexandru

Și al doilea motiv?

Al doilea ar fi că în acest microunivers duhovnicesc, se întâlnesc în pacea țării căreia îi aparținem, trei generații de aromâni.

Am fost invitat, acum un număr de ani, să vorbesc la București unor studenți. M-am dus cu plăcere și am vorbit patru zile. În acest timp am acordat un interviu televizat domnului Arachelian, pe care din începutul emisiunii l-am avertizat spunându-i așa: domnule Arachelian eu sunt aromân de origine. Și, imediat după emisiune m-am trezit cu doi preoți. Distinși, serioși preoți, macedoneni care, auzind mărturisirea făcută în emisiune, mi-au propus să mă facă patriarhul aromânilor cu sediul la sârbi. Eu le-am spus: „Domnilor nu-i cunoașteți pe



“E mare meșteșugul să fii om”

greci?” Apoi venind valurile de necazuri peste sârbi s-a mai întârziat următorul contact. Apoi eu cunosc foarte puțin dialectul pentru că părinții mi-au murit când eram mic. Pe bunicul,

care a venit din Macedonia cu mii de oi nu l-am apucat.

Un om bogat.

Da.

În jurul oierilor foarte bogați, se nasc povești frumoase.

Așa este. Povesteau oamenii că în Ialomița unde s-a stabilit bunicul, a venit un om să-i ceară voie să-și pască și el oile pe pământurile bunicului meu. „Câte oi ai dumneata?” „Șaptezeci”, i-a răspuns omul. „Paște-ți oile liniștit că eu, numai câini am șaptezeci”. Amintire frumoasă, dar din păcate eu nu mi-am cunoscut bunicii nici dinspre mamă nici dinspre tată, iar de părinți am rămas orfan de mic. Și revenind la macedoneni, nu demult au mai venit la mine cu politețe și evlavie, din dorința de a înălța o catedrală a aromânilor la Constanța și de a mă ruga să merg acolo. Să vedem...

Despre Andrei Scrima un arhimandrit german ne-a evocat ca martor ocular, evoluția strălucită la Conciliul Vatican II. Din păcate, mulți dintre noi nu cunosc nimic despre acest luceafăr al înțelepciunii cum îl prezenta părintele Cleopa, ori despre felul smerit cum trăia pravila de monah răsăritean după contactul sofisticat cu alte tradiții religioase.

La o conferință, primeam bilete. Și-mi zice unul că el are un păcat mic. Dar eu cunosc un păcat și mai mic decât al lui. Adam n-a făcut altceva, decât a mușcat dintr-un măr. N-a fost împotriva lui Dumnezeu, nu s-a îndoit de existența puterii divine, dar n-a ascultat. Și a răsturnat cerul și pământul. Nu există păcat mic! A trebuit să vină Hristos să salveze ființa omenească. Și ne-a adus mai mult decât ne-a pierdut Adam! Ne-a dat putința de a ne îndumnezei. Noi, niște ființe în dimensiunea în care suntem, avem puteri divine!

Andrei Scrima a fost fiul meu duhovnicesc. A plecat din România cu mare greutate. Merită subliniată plecarea lui. A venit atunci un filozof indian. Întâmplător a venit. A locuit la Patriarhie. Cine să cunoască limba oaspetelui? Scrima a hotărât patriarhul. Scrima, dragă domnule Vasile, cunoștea toate limbile Europei, araba și sanscrita.

Îmi cer scuze că vă întrerup dar nu vreau decât să evidențiez această capacitate rarismă a lui André, cum l-au numit francezii, cu observația lui Radu Bercea care spunea că dacă a ști limba sanscrită înseamnă a avea un contact autentic cu acea limbă, a te lăsa inspirat de ea în propria-ți fecundă hermeneutică atunci „da”, Scrima știa sanscrita.

Exact. Indianul, fascinat că un reprezentant al Patriarhiei Române vorbește limba sa perfect, nu ezită și îl invită în India. Sigur apar în calea plecării lui tot felul de greutăți. Dar, la inter-

venția personală a lui Jawaharlal Nehru, Scrima primește pașaportul necesar deplasării. Era atât de smerit încât, odată, l-am văzut suferind. L-am întrebat ce s-a întâmplat și mi-a răspuns că s-a mândrit într-o anume împrejurare. Frate Andrei, i-am spus, poate a fost mai mult o bucurie decât o mândrie. Și el, înțelept, s-a mai liniștit.

Atunci, noi aromânii să ne bucurăm doar că cel care a avut un rol hotărâtor la întâlnirea dintre patriarhul Athenagoras și Papa Paul VI, la Ierusalim era aromân.

Exact. Să nu ne mândrim. Este mulțumitor că avem cu ce ne bucura. Că avem pilde.

Fără îndoială. Prea Cuvioase Părinte, Scrima a studiat filozofia, matematica și teologia la București. A fost asistent al Profesorului Anton Dumitriu – autorul primului tratat de logică polivalentă din lume – care, vorbind despre Scrima spunea: „Era un geniu”. Și o astfel de confirmare, vine din partea unui domn profesor, în preajma căruia, nu puteai scoate un cuvânt „alături”.

A fost. Are dreptate profesorul Dumitriu. Între 1957 și 1959, e doctorand la Benares în India. Ei bine, înainte de a primi bursa în India, eram la o mănăstire în Bucovina. Acolo, se făceau prin împrejurimi cercetări arheologice. Se descopereau morminte vechi cu oseminte. Vedeam omul, ce e omul! Și înaintea plecării lui în India i-am spus așa: „Andrei, prefer să te bag într-o groapă din asta decât să schimbi ortodoxia în India. În drum spre India, s-a oprit o lună de zile în Franța la invitația unei personalități bisericești din Apus.

După aceea oprită l-a numit Apusul „Fratele nostru din Răsărit, inteligent și frumos ca un serafim”?

Da

Iată că veni vorba de Apus. Preacuvioase părinte Arhimandrit, ecumenismul încotro?

Problema este actuală. Sunt cu totul împotriva ecumenismului. Ca să te împaci, trebuie să faci compromisuri. Ca să faci compromisuri trebuie să cedezi. Iar eu în materie de adevăr, nu pot admite compromisul. Hristos ne învață așa!

Vasile TODI



“Alexandre, tu să nu-ți pui problema de azi pe mâine, ci de azi pe veșnicie.”





## DAMENI ȘI EI...



**Marin Condescu:** "Cu privire la reparația blaturilor în campionatul nostru, nu mi-e frică, dar mă tem".

**Gabi Stan:** "Pase scurte și pe sus, ai n-ai mingea, tragi la poartă".

**Gigi Nețoiu:** "Puteau să câștige ambele echipe, dar important este că noi am luat

6 puncte".

**Ionuț Popa:** "Sincer, mie nu-mi place să mă duc la Vaslui! Păi, la ultimul meci au venit cu un tablou de-al meu și scria 'Popa prostu'".

**Marian Iancu:** "Ionel Ganea, ca om, e capabil să infecteze până și penicilina!".

**Gică Hagi:** "Copii, mergeți la școală, că și școala e bună la ceva!" (în vizită la o școală generală); "Omul este o persoană umană".

**Gheorghe Ștefan:** "Am puterea să recunosc că nu sunt vinovat"; "Eu prin presupuneri deduc".

**Dumitru Dragomir:** "Dom'le, eu muncesc 24 de ore pe zi, iar uneori chiar și noaptea"; "Am ajuns la o vârstă la care mi-am dat seama că trebuie să fiu cinstit"; "Familia e sfântă, pe când patria.... cum să vă spun, patria e sacră"



Mircea PETROMAN  
Redactor sportiv al Trustului de Presă "Magazin"

### Ipoteze inedite

## CINE AU FOST ETRUSCII ȘI PE UNDE AU TRECUT



Pe vremea când în locul actualei Mări Negre era un lac cu apă dulce, între cele cinci brațe ale Dunării (nu trei), se practica o agricultură intensivă, ce susținea o civilizație pe măsură, CIVILIZAȚIA PELASGĂ. În acele timpuri cine avea cu ce plăti, putea obține aproape orice (așa cum Apolodor din Damasc a făcut Coloana lui Traian de la Roma), la fel Etruscii, ca specialiști în prelucrarea metalelor, colaborau cu pelasgii fiind în fapt și o rudă a acestora. Când în Oceanul Planetar volumul apelor a crescut cu cca 120-150 m (ca urmare a topirii glaciațiunii Wurm din America de Nord și formarea calotei polare în ocean), și ca urmare a inundării prin Gibraltar a Mării Mediterane și de aici prin Dardanele și Bosfor a lacului cu apă dulce Pontus Euxim, ce a devenit Marea Neagră. Prin acest mic POTOP, insulele dintre Gurile Dunării au fost treptat inundate și cultivatorii de aici au trebuit să migreze, spre alte țărâmurii. Astfel pelasgii de aici însoțiți de etrusci au coborât prin Asia Mică spre Tigru și Eufrat, conduși de regina Oannes, fondând orașele Ur și Uruk în cadrul civilizației sumeriene. Localnicii povestesc că năvălitorii i-au învățat agricultura scrierea, astronomia, legile, calendarul, prelucrarea metalelor ș.a. Erau conduși de o femeie ce sosise pe apă în pânțelele unui pește de metal fiind o societate matriarhală, iar regina era protejată într-un minisubmarin de lupte la debarcare (numele de Ion și Oana se întâlnește doar în Dacia și țara Bascilor). Faptul că veneau de pe Carpați e dovedit de analiza fizico-chimică a minereului utilizat, coordonatele calendarului sumerian, scrierea utilizată asemănătoare, însă cel mai puternic argument este persistența în limbile irakiană și kurdă de azi a peste 100 de cuvinte din limba română, în timp ce din alte limbi are maximum 5 cuvinte. (va urma)

Dr. ec. Ștefan TARJOC  
Timișoara

## CHARLIE CHAPLIN PROVINE DINTR-O FAMILIE DE ȚIGANI. ROMII ÎL REVENDICĂ PRINTR-O SCRISOARE

Puțină lume știe că Charlie Chaplin se trăgea dintr-o familie de țigani, acesta a și fost marele secret al vieții sale. El s-a născut într-o caravană a romilor. Dorea să ascundă acest fapt pentru că la începutul secolului trecut discriminarea față de țigani, atât în Franța, cât și în Marea Britanie, sau SUA era mult mai mare decât în zilele noastre, când, nici azi, nu e ușor să ajungi celebru într-o asemenea conjunctură.

A apărut însă o dovadă, care a picat ca o veritabilă dezvăluire de presă. O scrisoare adresată lui Charlie Chaplin în 1970 arată adevărata origine a celui mai mare comediant de film mut al secolului 20. Nu s-a născut la Londra, așa cum susținea, ci într-o caravană de romi. Scrisoarea ascunsă foarte bine de actor a fost descoperită recent de Victoria, fiica lui Chaplin, într-un sertar moștenit de la văduva comediantului, potrivit Daily Mail:

"Bună Charlie,

Dacă vrei să știi, ești născut într-o caravană, la fel ca și mine. Era o caravană bună, care a aparținut reginei romilor, aceasta fiind mătușa mea. Ai fost născut la Black Patch, în Smethwick, la fel ca mine, dar la diferență de doi ani și jumătate.

La revedere și mult noroc, Jack Hill"

Black Patch, de la periferia orașului Birmingham, era cunoscută în jurul anilor 1880 drept o zonă ocupată de romi și aflată în plină dezvoltare industrială. Certificatul de naștere al actorului britanic nu a fost găsit niciodată, chiar dacă înscrierile la naștere erau obligatorii în 1889, când acesta a văzut lumina zilei. Mama lui, Hannah, cu numele de scenă Lily Harley a fost cântăreață și actriță. S-a despărțit de soțul ei când Charlie avea doar trei ani.

Cel mai în vârstă fiu al lui Chaplin rămas în viață, Michael, a declarat că dezvăluirea originilor tatălui său nu-l deranjează. El crede că scrisoarea a avut o semnificație aparte, altfel comediantul nu ar fi păstrat-o. Scrisoarea adresată lui Charlie Chaplin va fi inclusă într-un documentar britanic, care va dezvălui începuturile carierei celui care a fost numit "Micul Vagabond".

Ștefan TOMOIAGĂ



## DIN GÂNDIREA CELOR CARE NE CONDUC...

**Mircea Diaconu (senator PNL):** "A pune beneficiarul să stea la coadă este ură de rasă."

**Victor Ponta (președinte PSD):** "PSD-ul este capabil să dea țării o guvernare de o mie de ori - de o mie de ori, cu modestie spun - mai bună decât guvernarea Boc."

**Bogdan Ciucă (vicepreședinte PC):** "Sintem o țară de surprinși."

**Traian Băsescu (președintele României):** "Până la urmă, orice trăitor într-o țară este dator un impozit."

**Emil Boc (prim-ministru):** "Persoanele fizice au vile și Maserati în curte. Cum e corect, Maserati? Nu am Maserati, deci nu știu cum se pronunță."

Marioara MICULA  
Redactor al revistei "Jurnal de Bară", din cadrul Trustului de Presă "Magazin"

## CU DRAGOSTE, DIN SĂVÂRȘIN

Ziua de 11 mai, ziua de naștere a domnului Vasile Todî, președinte al Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric și al Trustului de Presă „Magazin” ne oferă plăcutul prilej, mie, familiei mele și tuturor colaboratorilor din Săvârșin, de a-i ura sănătate și o viață plină de bucurii.

Admirația pe care i-o purtăm ne face să-i căutăm apropierea. Prietenia dânsului e o dăruire care ne înalță, ne stimulează forțele latente, ne ajută să ne descurăm și să ne desăvârșim.

Talentul la scris e un har dumnezeiesc cu care sunt înzestrați cei aleși. Natura a fost generoasă cu domnul Todî. Pe lângă talent, pentru modelarea sa spirituală, și-a îmbogățit sufletul și l-a împodobit cu cele mai alese flori pe care le-a întâlnit în hoinăreala lecturilor sale, prin grădinile marilor scriitori, pentru ca să ni le dăruiască, ca un adevărat maestru, prin cuvinte alese într-un buchet plăcut mirositor, în rândurile scrise pentru noi, cititorii.

Știm că nu vom fi în stare să îi arătăm prețuirea îndeajuns, dar îi promitem că de aici din „Satul dintre dealuri” vom încerca să-i arătăm lumina scrisului sporind. La aniversarea zilei de naștere, un călduros LA MULȚI ANI !

Cu dragoste, din Săvârșin,  
Prof. Ana Maria POPA

## De ținut minte...

• Toate nunțile sunt la fel, dar fiecare căsnicie este diferită.  
John Berger

• O femeie, înainte de a acorda mâna unui bărbat, trebuie să-l fi văzut măcar o dată după ce-au luat masa și o dată infuriat.  
Paolo Mantegazza

• Micile atenții salvează căsniciile de mari necazuri.  
Richard Wurmbrand

• E un lucru ciudat, atunci când omul nu are nicio grijă pe lumea asta, se hotărăște să se căsătorească.  
Robert Frost

Cristina MILOVAN  
Redactor-responsabil pentru revista  
„Jurnal de Moldova Nouă” a Trustului de Presă „Magazin”



# Radu Gyr - poetul care l-a coborât pe Iisus în celulă



**Radu Demetrescu-Gyr**, fiul cunoscutului actor craiovean Coco Dumitrescu, s-a născut pe 2 martie 1905 la Câmpulung-Muscel. A debutat la 14 ani, cu poemul dramatic *În munți*, publicat în revista Liceului "Carol I" din Craiova, al cărui elev a fost. Devenit student al Facultății de Litere și Filosofie a Uni-

versității București, debutează editorial în 1924, cu volumul *Liniști de schituri*, în ton mai degrabă elegiac.

Radu Gyr a fost de mai multe ori laureat (1926, 1927, 1928 și 1939) al Societății Scriitorilor Români, Institutului pentru Literatură și Academiei Române. Doctor în litere, a fost Conferențiar la Facultatea de Litere și Filosofie din București.

A colaborat la revista "Universul literar", "Gândirea", "Gând Românesc", "Sfarmă-Piatră", "Decembrie", "Vremea", "Revista Mea", "Revista Dobrogeană" și altele, precum și la ziarele: "Cuvantul", "Buna Vestire", "Cuvântul Studențesc" etc. unde a publicat numeroase articole, studii literare și poezii. Radu Gyr intră în cadrul Mișcării legionare, devenind unul din liderii marcanți ai acesteia, având gradul de comandant legionar și fiind desemnat șef al regiunii Oltenia în cadrul Mișcării. El este autorul versurilor cântecelor Sfânta Tinerețe Legionară (imnul neoficial al Mișcării), Imnul Moța-Marin (scris după moartea celor doi în Spania), Imnul Muncitorilor etc. În 1940, pe timpul guvernării legionare, a fost numit director general al teatrelor. În această calitate ia inițiativa înființării Teatrului Evreiesc.

## ÎN ÎNCHISOARE SUB CAROL AL II-LEA, ANTONESCU ȘI COMUNIȘTI

Apartenența la Mișcarea Legionară avea să-i aducă lui Radu Gyr ani lungi și grei de detenție sub regimurile dictatoriale ale lui Carol al II-lea, Antonescu și sub comuniști.

Închis în timpul regimului Antonescu este "eliberat" și trimis spre "reabilitare" în batalioanele de la Sărata, batalioane ce activau în prima linie a frontului. Norocul îi surâde și Radu Gyr se întoarce de pe front fiind printre puținii supraviețuitori ai acestor batalioane create mai mult pentru exterminarea legionarilor decât pentru spargerea frontului inamic.

Perioada de libertate nu durează însă prea mult și Gyr este arestat de regimul comunist în 1945 care-l încadrează în „lotul ziaristilor” și îl condamnă la 12 ani.

## CONDAMNAT LA MOARTE PENTRU O POEZIE

Radu Gyr este eliberat în 1956, dar numai după doi ani este din nou arestat și condamnat la moarte pentru poezia *Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!* (titlul inițial era *Manifest*), considerată de regimul comunist un veritabil mijloc de instigare la luptă a maselor împotriva regimului bolșevic.

Pedeapsa cu moartea i se comută la 25 de ani de munca zilnică (dar nu află aceasta decât la 11 luni după ce i-a fost schimbata sentința), poetul executând 16 ani de detenție până la amnistia generală din 1964.

## CHINURI ȘI TORTURI INIMAGINABILE. I SE REFUZA ASISTENȚA MEDICALĂ

A suferit chinuri inimaginabile în închisoarea Aiud, cu un regim de celulă aspră. Bolnav grav, cu un prolaps rectal gangrenat, cu hepatită, infiltrat pulmonar TBC, hemofilic, i s-a refuzat orice ajutor medical. A slăbit îngrozitor, iar pielea-i atârna pe oase solzoasă și tare asemenea pielii de șarpe. Cu toții credeau că nu va supraviețui. El a crezut însă și a biruit moartea și temnița.

## POEZIA DE DUPĂ GRATII - CULMEA CREAȚIEI

Creația poetului Radu Gyr avea să cunoască înălțimi

nebănuite în bezna temnițelor comuniste. Evoluția poeziei sale de după gratii poate constitui un scurt istoric ai acelor ani grei de viața inimaginabilă.

Poetul scrie despre foamea continuă, frigul cumplit, moartea ca prezență zilnică, se ceartă cu Dumnezeu, cere răzbunare pentru ca în final să ajungă la o liniște sufletească și la o credință adâncă înțelegând soarta ce i-a fost rezervată și jertfa uriașă care-i stă în față. Crezul său devine crezul unei întregi tinere generații aruncată de comuniști în "toiul beznelor adânci".

## CUM ÎȘI COMPUNEA RADU GYR POEZIILE ÎN ÎNCHISOARE

Să scrii poezii în temniță nu era un lucru prea ușor. Simpla deținere a unui creion sau a unei bucăți de hârtie îți atrăgeau bătăi teribile și săptămâni de izolare la Zărca (o celulă neîncălzită de 1/3m din beton, cu apă pe jos, fără pat și scaune - deținutul dormea din picioare sau pe jos).

Metodele de scriere țin de domeniul incredibilului. Deținuții foloseau bucăți de săpun sau de sticlă pe care se sufla praful destinat deratizării pe care se scrijelea cu o așchie. O altă metodă de "a scrie" o constituia înnodarea aței, poezii întregi "fiind înșirate" pe ațe smulse din zeghe sau din paturi.

Talpa de bocanc, căptușeala hainelor, obloanele sau pereții celulelor au servit ca suport pentru strălucite opere literare.

## PROFESORUL ATANASIE BERZESCU, ÎNCHIS LA AIUD ÎMPREUNĂ CU RADU GYR, REMEMOREAZĂ ÎN RÂNDURILE DE MAI JOS, ÎNTÂLNIREA AVUTĂ ÎN CURTEA PENITENCIARULUI CU RADU GYR

**Rep.:** Cum a fost întâlnirea cu Radu Gyr?

**Atanasie Berzescu:** Așa cum am scris și în cartea mea de memorii *LACRIMI ȘI SÂNGE. Rezistența anticomunistă armată din munții Banatului*, am avut fericirea să-l întâlnesc în curtea penitenciarului chiar când mă aflam într-o stare de prăbușire morală.

A venit la mine, m-a luat părintește de după umeri și mi-a zis "Să nu uiți că noi trebuie să credem cu tărie că vom ieși afară. Să-l avem pe Dumnezeu în noi tot timpul."

Am avut norocul să stau cu el mult timp. Simt și azi cum, strângându-mă la pieptul lui, cu căldura sufletească de părinte, mă copleșea, mă fascina. El era patriarhul nostru și comandantul nostru, al Aiudului întreg. Din gura lui am cules laude și îndemn la rezistență. Îl păstrez în minte și-n suflet până la moarte.

**Rep.:** Ce însemnă poezia lui Radu Gyr pentru deținuții din Aiud?

**Atanasie Berzescu:** În Aiud, Radu Gyr a adus pe Iisus în celulă. L-a coborât de pe Cruce și L-a adus alături de noi pe rogojina cu libărci, spre îndumnezeirea omului. Îi știam cu toții poeziile pe dinafară și așteptam cu nerăbdare următoarea creație care să ne bucure, să ne îmbărbăteze.

E greu de înțeles pentru omul modern de azi ce a însemnat atunci temnița comunistă și ce rol a avut poezia lui Gyr în acel context. Fără ea mulți s-ar fi prăbușit. Iată ce rol major poate avea poezia în viața omului.

**Rep.:** Ați avut curiozitatea să-l întrebați cum compune poeziile. Ce v-a răspuns maestrul?

**Atanasie Berzescu:** După primele întâlniri gătuite de emoție, în care abia reușeam să articulez cuvintele, am prins îndrăzneală și l-am întrebat cum scrie poeziile și cum face să le țină minte pe toate.

"Păi, uite cum!", mi-a răspuns el râzând de curiozitatea mea. "Stau în pat pe spate și mă uit în plafon. Fiind alb, mi-l închipui hârtia mea. Acolo, în fața ochilor, scriu versurile, așa cum vin ele din inspirație. Și așa, strofă cu strofă, până termin poezia. Când ies afară, la plimbare, îl iau pe unul dintre voi și-i spun poezia făcută în cameră. Cel care m-a ajutat mai mult este Relu Stratan.

El este biblioteca mea. El știe toate poeziile mele de aici. Mai sunt și alții care le învață, cum este Gili Ioanid. Dacă se întâmplă să moară unul, să rămână altul care să le scoată afară."

Rămân cu tristețea că noile generații nu-l cunosc pe acest mare poet și nu își înfrumusețează spiritul cu această poezie de o sensibilitate și trăire cum nu se întâlnește decât la marile genii.

## POEZIA LUI RADU GYR PUSĂ PE MUZICĂ DE TUDOR GHEORGHE

Sensibilitatea și frumusețea poeziei lui Radu Gyr a fost pusă și mai mult în evidență pe muzica cunoscutului rapsod Tudor Gheorghe, al cărui tată, Ilie Tudor, a fost camard de suferință al poetului în închisoarea de la Aiud.

## SECURITATEA SEMNEAZĂ TEXTE CU NUMELE LUI RADU GYR

Nici după eliberarea din 1964 poetul nu avea să cunoască liniștea, Securitatea urmându-l pas cu pas. În 1968 Securitatea îl amenință cu închisoare dacă nu acceptă să dea diverse note informative, dar Gyr refuză categoric. Mai mult, pentru a încerca să-l compromită, Securitatea îl obligă să colaboreze la o gazetă comunistă.

În realitate, toate articolele erau scrise de securitate și poetul era obligat să le semneze.

Poezia poetului a reușit să spargă și ultimele stăvile ridicare de comuniști, opera sa fiind introdusă spre studiu în manualele școlare. Poetul trece la cele veșnice în anul 1975, lăsându-ne moștenire o operă monumentală de simțire și trăire românească precum și un "îndemn la luptă" și credință:

*„Nu dor nici luptele pierdute,  
nici rănile din piept nu dor,  
cum dor acele brațe slute  
care să lupte nu mai vor.*

*Cât inima în piept îți cântă  
ce-nseamnă-n luptă-un braț răpus ?  
Ce-ți pasă-n colb de-o spadă frântă  
când te ridici cu-n steag, mai sus ?*

*Înfrânt nu ești atunci când sângeri,  
nici ochii când în lacrimi ți-s.  
Adevăratele înfrângeri,  
sunt renunțările la vis."*

## RIDICĂ-TE, GHEORGHE, RIDICĂ-TE, IOANE!

*Nu pentru-o lopată de rumenă pâine,  
nu pentru pătule, nu pentru pogoane,  
ci pentru văzduhul tău liber de mâine,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*

*Pentru sângele neamului tău curs prin șanțuri,  
pentru cântecul tău ținut în piroane,  
pentru lacrima soarelui tău pus în lanțuri,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*

*Nu pentru mânia scrâșnită-n măsele,  
ci ca să aduni chiuind pe tăpșane  
o clăie de zări și-o căciulă de stele,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*

*Așa, ca să bei libertatea din ciuturi  
și-n ea să te-afunzi ca un cer în bulboane  
și zărzării ei peste tine să-i scuturi,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*

*Și ca să pui tot sărutul fierbinte  
pe praguri, pe prispe, pe uși, pe icoane,  
pe toate ce slobode-ți ies înainte,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*

*Ridică-te, Gheorghe, pe lanțuri, pe funii!  
Ridică-te, Ioane, pe sfinte ciolane!  
Și sus, spre lumina din urmă-a furtunii,  
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*



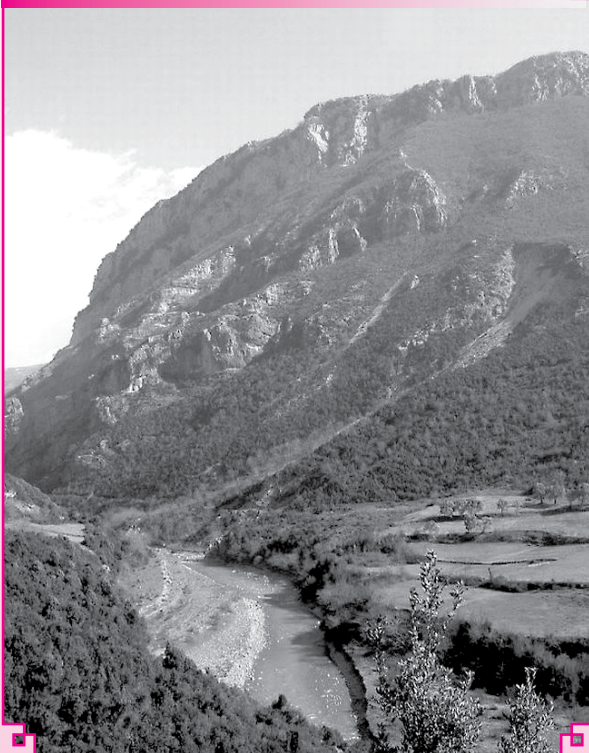
# Un stat românesc în Balcani?

"Deși România este statul cu cea mai mare obligație față de românitatea balcanică, Bucureștiul pare a fi uitat de existența noastră". "România este o țară înconjurată de români", spunea Nicolae Iorga. Atât în vecinătatea imediată, cât și mai departe, în Muntii Pindului și în Epir. "Nu există un stat în Europa orientală, nu există o țară de la Adriatică până la Marea Neagră", scria și Mihai Eminescu în ziarul "Timpul", "care să nu cuprindă bucați de naționalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlaci din Bosnia și Herțegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unități etnice, în munții Albaniei, în Macedonia și Tesalia, în Pind, ca și în Serbia, în Bulgaria, în Grecia și până dincolo de Nistru, până aproape de Odesa și de Kiev". Despre limba vorbită de macedo-români, marele poet spunea: "E azi un adevăr cunoscut de toți că (aromâna) e numai un dialect al limbei daco-romane și că n-are a face deloc cu limbile neolatine ale Occidentului..."

Marica VURDUNI SPANACHE  
Pensionară aromâncă din Veria, Grecia

În octombrie 1940, Italia fascistă invadează Grecia, dar trupele elene resping în Albania forțele italiene slab dotate. Nemții care pregăteau invazia în Rusia intervin în aprilie și mai 1941 și ocupă rapid nordul Greciei. Italianii preiau controlul Chameriei, care o dau cadou Albaniei și a unor zone din Epir, Macedonia de Vest și nordul Tesaliei. Aici, în aceste teritorii, trăia o minoritate aromânească masivă de câteva sute de mii de membrii, numiți "țânțari" sau "cuțo-valahi". Această populație a sprijinit moral și militar invazia italiană considerându-se de origine latină, deci de același neam cu invadatorii de la Roma. Surpriză, Mussolini înființează în acest teritoriu controlat de minoritatea aromână un stat autonom: Principatul Pindului, condus de președintele Alchiviad Diamandi, mai târziu regent. Parlamentul și capitala primului stat aromân din epoca modernă se proclamă în satul Metsovo (Aminciu în limba aromână).

Metsovo



## ARMATA ROMÂNĂ DIN ALBANIA

Alchiviad Diamandi este un charismatic politician anti-grec și propagandist aromân din Samarina, încă din Primul Război Mondial. În 1917, cu sprijinul trupelor italiene înființează în sudul Albaniei, Republica Pindului și în nord Republica Korcea (oraș aromânesc, care în prezent este înfrățit cu municipiul Cluj-Napoca, dar autoritățile locale, din păcate, nu dezvoltă această legătură), - state autonome sub protectorat italian. După Primul Război Mondial, pentru a nu fi ucis de polițiile albaneze și grecești fugă la Roma unde devine un apropiat, și un membru, al staff-ului noului dictator în ascensiune Benito Mussolini. În același timp Diamandi, care a absolvit Academia Comercială din București în 1912 devine și un prieten al Siguranței române. În Albania ocu-

Steagul Principatului Pindului - constituit pe orizontală din tricolorul românesc plus culorile galben și negru.



pată de Italia, Diamandi organizează o armată aromână intitulată "A Cincea Legiune Romană", care se implică, cu curaj, din octombrie 1940 în luptele cu Grecia.

## TRĂDAT ȘI UCIS LA BUCUREȘTI

În iunie, Diamandi și trupele sale intră în noua capitală a statului, Metsovo și înființează Partidul "Comunității Koutso-Vlahilor". La început ia ființă Parlamentul Vlahilor în orașul Trikala (50.000 locuitori), care legiferează măsuri împotriva limbii grecești și pentru folosirea noii limbi de stat: Aromâna. Diamandi își dă seama că Principatul Pindului și Voievodatul Macedoniei, fiind recunoscut numai de Italia, trebuie să-și întărească statul internațional, prin recunoașterea de către România. Diamandi, cu sprijinul prof. George Murnu, se întâlnește la Sinaia cu mareșalul Ion Antonescu și premierul Mihai Antonescu, pentru a le propune ca noul principat să intre sub autoritatea Coroanei Române, cu un principe numit de către România și sub suveranitatea statului român văzut ca un stat frate mai mare. Antonescu refuză propunerea, poate de teama unor complicații internaționale cu Ungaria, Bulgaria și guvernul Greciei ocupate. Situația în noul stat se agravează în vara și luna septembrie a anului 1943, unde rezistența greacă susținută de Aliați dă lovitură grele mașinării de război italiene. Italianii, în urma căderii lui Mussolini, în septembrie 1943 pierd controlul zonei. Alchiviad Diamandi fugă la București încă din 1942, unde trăiește până în 1948, când este arestat de către comuniști și ucis mișelește de securiști într-o celulă a Ministerului de Interne, pentru a stinge revolta națională a aromânilor împotriva comuniștilor greci conduși de Marcos din Tesalia și Epir.

## Gyula - REGELE MACEDONIEI

Fostul premier al principatului Pindului, Nicola Mathusi devine, în iunie 1942, regent al Principatului Pindului, dar predă puterea în urma ocupării zonei de către nemți unui aventurier maghiar, contele Gyula Cseszeneky, Baron of Milvany. Nicola Mathusi fugă și el în România, unde în 1948 comuniștii îl țin închis pe o insulă pe Dunăre. În 1964 guvernul Georgios Papandreu îl absolvă de vina de colaboraționist, pentru că a evitat ocuparea de către bulgari a

portului Salonik. În anii 70 se întoarce din România în Grecia, care îl reabilitează cu toate drepturile, și devine un reputat avocat la Atena. Moare în 1981 la Atena. Contele Gyula Cseszeneky, Baron of Milvany devine, în august 1943, voievod al Principatului Pindului și Voievodatului Macedoniei, cu numele de Iulius I. Înainte a participat activ în armata lui Horthy la ocuparea Ardealului de Nord de la România, în urma Dictatului de la Viena, în septembrie 1941, ca mai apoi să intre în slujba regelui Tomislav al II-lea al Croației Independente. Când generalul italian anti-fascist Badoglio și-a retras trupele din Pind, nemții au preluat principatul aromân. Contele maghiar Gyula Cseszeneky a fost luat la ochi de către Gestapo pentru că avea rude evrei în Ungaria și a contribuit la salvarea acestora de la Budapesta. Ca mai toți nobilii, care l-au sprijinit pe Horthy, contele Gyula Cseszeneky a trecut sub steagul Partidului Comunist după ianuarie 1945, participând la instaurarea terorii bolșevice în Ungaria. Faptul că i-au fost recu-



Harta primul stat intitulat Republica Pindului, declarată de Alkibiade Diamandi în timpul ocupației italiene a Albaniei în 1917. Republica a fost cunoscută ca republică timp de o zi!

noscute meritele de a fi salvat evrei, contele Gyula Cseszeneky este lăsat liber să plece în Argentina și apoi în Brazilia, unde și moare în 1956.

Această scurtă istorie prezentată, a primului stat aromân din Epir, Tesalia de nord și Macedonia, doresc să fie un preambul a unei cercetări mai ample de către istoricii specializați pe trecutul vlahilor sud-dunăreni. Ceea ce mă miră este faptul că s-a trecut sub tăcere în limba română istoria acestui zbuțiat stat frate, prin origini cu România. Altă ciudățenie a istoriei post-decembriste este faptul că toate statele înființate de fasciști în cel De-al Doilea Război Mondial: Croația, Slovacia, Kosovo au devenit independente cu sprijinul masiv al Germaniei actuale. Ar fi interesant să se cerceteze exhaustiv trecutul Principatului Pindului și ca un reper statal-simbolic al supraviețuirii unei etnii aromâne milenare.

Ionuț ȚENE